

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Strategiaehdotuksessa on tunnistettu toimintakentän muutoksia, kuten aluerakenteen eriytymisestä johtuvat kuntien haasteet. Museolaissa määriteltyyn kulttuuriympäristötehtäväänsä viitaten Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo katsoo, että huomiota tulisi erikseen kiinnittää myös kulttuuriympäristöjen ja rakennusperinnön vaalimisen ja suojelun erityispiirteisiin. Näitä erityispiirteitä ei ole erikseen mainittu em. taustaselvityksessä. Toimijakenttä kuitenkin poikkeaa suuresti monista muista kulttuuriperintöalan toimijoista ja samoin sitä ohjaavat intressit. Vaalimisen haasteet eivät niinkään kohdistu maailmanperintöön tai valtakunnallisesti arvokkaiksi ymmärrettyihin kohteisiin, vaan usein paikalliseen, moniarvoiseen, eri ikäiseen arjen kulttuuriperintöön.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Strategiaehdotuksessa on listattu kulttuuriperintöalan toimijoita, joista kuitenkin ovat kokonaan jääneet puuttumaan alueelliset vastuumuseot. Maakunnallisilla ja paikallistasoilla kulttuuriperintötyötä tekeviä ja kulttuuriympäristön viranomaistyöhön osallistuvia alueellisia vastuumuseoita ei myöskään ole ollut edustettuina strategian ohjaus- tai työryhmissä. Hyvin suuri osa kulttuuriperintöä koskevista ratkaisuista kuitenkin tehdään paikallistasoilla kuntien päätöksenteossa. Kuntien toimintaan ja rakennettuun kulttuuriperintöön keskeisesti kuuluvat maankäytön ja kaavoituksen tehtävät ja toimijat tulisi mainita myös toimijakentässä. Tässä kentässä alueellisilla vastuumuseoilla on oleellinen rooli kulttuuriperinnön asiantuntijoina.

Kommenttinne lukuun 5.1

-

Kommenttinne lukuun 5.2

-

Kommenttinne lukuun 5.3

-

Kommenttinne lukuun 5.4

-

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Laaja kulttuuriperintöajattelu ja kulttuuriperinnön yhteiskunnallisen merkityksen tunnistaminen on Faron sopimuksen mukaista. Kulttuuriperinnön kokonaisuus muodostuu kuitenkin keskenään erityyppisistä osatekijöistä, joiden ominaispiirteiden huomioon ottaminen on tärkeää. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaamassa taustaselvityksessä kulttuuriperintöstrategian tueksi (Latvala-Harvilahti 2021) on tarkasteltu kulttuuriperinnön roolia kestävän kehityksen edistämässä ja kuvattu muun muassa toimintaympäristön keskeisiä muutoksia ja arvioitu niiden vaikutuksia kulttuuriperinnön kannalta. Strategiaehdotuksessa on tunnistettu toimintakentän muutoksia, kuten aluerakenteen eriytyemisestä johtuvat kuntien haasteet. Museolaissa määriteltyyn kulttuuriympäristötehtäväänsä viitaten Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo katsoo, että huomiota tulisi erikseen kiinnittää myös kulttuuriympäristöjen ja rakennusperinnön vaalimisen ja suojelun erityispiirteisiin. Näitä erityispiirteitä ei ole erikseen mainittu em. taustaselvityksessä. Toimijakenttä kuitenkin poikkeaa suuresti monista muista kulttuuriperintöalan toimijoista ja samoin sitä ohjaavat intressit. Vaalimisen haasteet eivät niinkään kohdistu maailmanperintöön tai valtakunnallisesti arvokkaiksi ymmärrettyihin kohteisiin, vaan usein paikalliseen, moniarvoiseen, eri ikäiseen arjen kulttuuriperintöön. Kuntien toimintaan ja rakennettuun kulttuuriperintöön keskeisesti kuuluvat maankäytön ja kaavoituksen tehtävät ja toimijat tulisi mainita myös toimijakentässä. Tässä kentässä alueellisilla vastuumuseoilla on oleellinen rooli kulttuuriperinnön asiantuntijoina.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

-

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi 2022–2030 sisältää joitakin erityisesti kulttuuriympäristöjä koskevia tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia. Vastaavia on tavoiteltu jo kulttuuriympäristöstrategiassa, sitä edeltäneessä rakennusperintöstrategiassa ja näitä edeltäneissä komiteanmietinnöissä. Tavoitteet ovat yhä tärkeitä ja ajankohtaisia, mutta niiden konkretisoimiseksi on erittäin tärkeää laatia toimeenpanosuunnitelma.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Toimeenpanosuunnitelmaa laadittaessa strategiatyön vaikuttavuutta edistäisi kattavan analyysin ja realistisen tilannekuvan luominen siitä, miksi tavoitteet ovat aiempina vuosikymmeninä jääneet saavuttamatta ja millaisin keinoin ne olisi tässä ajassa mahdollista saavuttaa. Ympäristöministeriön tilaama Kulttuuriympäristöstrategian 2014–2020 arviointi (Oval Group 2021) sisältää analyysia ja kehittämissuhteita, jotka tulisi ottaa huomioon etenkin niiltä osin, missä kyseinen strategia ei täyttänyt tavoitteitaan. Myös ajankohtaista tutkimusta aiheesta on meneillään etenkin rakennetun kulttuuriperinnön kestävän kehityksen ja arvokysymysten ympärillä.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo pitää kulttuuriperintöstrategiaa ja sen tavoitteita tärkeinä, ja on valmis osallistumaan keskusteluun ja suunnitteluun strategian konkretisoivaa toimeenpanosuunnitelmaa laadittaessa.

Tuomi Tuulia
Lahden museot

Koskelainen Liisa-Marjatta
Lahden kaupunki - Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen
vastuumuseo